

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon Droit.

Dit blad verschijnt te Amsterdam, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnemant voor 3 maanden is f 5.00; voor de buitenslandsche post f 6.00.
Brieven, enz. FRANKO te adresseren aan het Bureau van de Tijdschriftverkoop, Nieuwmarkt No. 12.

DINGSDAG 18 MAART.

Advertentiën van Zes regels en daar beneden worden tegen f 1.00 geplaatst; meer dan Zes regels tegen 15 cents de regel. — Voor alle advertentiën wordt bovendien \$5 cents zegelrecht betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 16 Maart.

De heer Keller, die verleden jaar onder de welsprekende redemptie van Frankrijk plaats nam, heeft bij de jongste heringelangen op nieuw de bewondering van al zijne toehoorders gewekt. Kort te voren had hij zijne roeders verloren, hij ging nog gedrukt onder de smart van dat verlies. Hij had uit dien hoofde liever gezwegen, maar zij die ik verloor, zeide hij, zou het mij niet vergeven, indien ik een oogenblik de belangen van mijn land en mijn geloof vergat. Hij nam dan het woord en sprak eene beknopte redevoering uit, waarin hij opklom tot de hoogste beschouwingen en in weinge woorden gausch het wapentuig der vijanden van de Kerk en van het Bonapartismus omver stiet. De waardigheid zijner taal en de gematigdheid zijner uitdrukkingen gaven aan zijne redevoeringen eene verdubbelde kracht. Elke toehoorder kwam onder den invloed der overtuiging, dat geen hartstogt, geen partijbelang hem bezielde, maar dat uit zijnen mond de uitspraken der waarheid vloeiden.

Hij had zich voorgesteld, de drie grieven te wederleggen, die tegen Pius IX worden aangevoerd. Zij zijn de volgende, waarin hij terecht meent alles te hebben gewonnen:

1°. Dat Pius IX, wanneer hij niet met Piëmont in onderhandeling wil treden, in strijd is met de handelingen zijner voorgangers.

2°. Dat het onbestaanbaar is met de hedendaagsche begrippen alle hervormingen te weigeren, en

3°. Dat Pius IX het recht niet heeft de gewetens te verontzamen, dewijl hier slechts een tijdelijk belang, volstrekt geen geestelijk belang op het spel staat.

Deze drie grieven zijn door den heer Keller in weinge woorden op zulke overtuigende wijze wederlegd, dat de heer Billault het niet heeft durven wagen, om zijne redenering aan te tasten. Hij heeft er om heen gepropt, heel welsprekend, wel is waar, maar niet om te wederleggen. Geen enkel argument is door den minister aangegrepen; slechts heeft hij hier en daar eenige woorden uitgepikt, die hij dan aanwendt, om de aandacht af te leiden.

De rede van den heer Keller, ofschoon betrekkelijk kort, is evenwel te lang, dan dat zij hier plaats kan vinden. Wij zullen trachten daarvan den beknopten inhoud in eenige woorden samen te trekken.

Omtrent de eerste grief, dat Pius IX weigert met Piëmont in onderhandeling te treden en daardoor in strijd komt met sommigen zijner voorgangers, voert de spreker twee opmerkingen aan. Hij belijdt, dat de pausen in den loop der eeuwen menig onrecht hebben moeten verduren, maar hij voegt er bij, dat zij 't nooit gedaan hebben zonder protest, waardoor zij hunne rechten handhaafden. Is er ooit aan eenigen paus, gelijk b. v. Paus Pius VII, eenig deel van zijn rijk ontwendigd, dat door een traktat werd afgestaan, dan werden er ten minste voor den geëischten afstand van dat deel aan den Paus andere voordeelen verzekerd, die bij gemis aan vergoeding in land, het uitzigt gaven, dat groote geestelijke belangen zouden worden bevorderd. Maar bij den roef van Piëmont aan Pius IX gepleegd en nog voort te zetten, is niets van dit alles te vinden. Men wil den Paus alles ontnemen, zonder hem iets daartoe in de plaats te geven. Daar is geen onderhandeling mogelijk. Even goed zegt de heer Keller, zou men tot den eersten grondheer van den besten kunnen zeggen: wij nemen al wat gij bezit, land, huizen en geld. Gij zult dan, vrij van alle zorgen, onafhankelijk worden en uwe vrijheid des te gemakkelijker kunnen ontwikkelen.

In het voorbijgaande toont de spreker aan, dat niet de Paus, maar Piëmont de hinderpaal is van den vrede. Piëmont, dat door begeerlijkheid in de revolutie getrokken door die revolutie wordt voortgezweept, en thans Rome gesicht, om een verbinding met Napels te verkrijgen, dat aangehaakt, maar niet verwonnen is. En hij schildert dan het bestuur van dat Piëmont dat de vrijheid beloofde en de wreedaardigste verdrukking uitoefent, die ooit een volk heeft gekend.

In de tweede grief, dat de Paus in strijd met de moderne begrippen, alle hervormingen weigert, raakt

hij met een paar woorden de klagten der menigvuldige ambassadeurs aan, die uit Rome over het zoogenaamd slechte pausselijk bestuur zijn afgezonden. Hij laat meer gevoelen, dan hij 't zegt, dat die ambassadeurs, om hunne gouvernementen te believen, zulke klagten afzonden, en doet dan verder opmerken, dat die klagten zijn uitgelokt door gouvernementen, die alle beurtelings zijn verdwenen, middelerwijl het koningschap der pausen nog altijd voortduurt. Vervolgens behandelt hij de kwestie zelve. Hij doet uitkomen, hoe Pius IX, bij den aanvang van zijn bestuur, een liberaal gouvernement heeft geschonken, en hoe die poging van Pius IX om het pausschap met de zoogenaamde moderne begrippen te verzoenen, door de revolutie slechts is gebruikt, om den Paus naar Gaëta te verjagen. En nadat dit voorgevallen was, heeft men geëischt dat Pius IX een nieuwe proef zou nemen? Maar dat zal hij niet. Onze moderne maatschappij, zegt de heer Keller, kan niet dan afbreken en centralizeeren. Het Pausselijk gouvernement kan daarbij niets anders doen dan toezien, terwijl anderen die proef nemen. Maar het is en blijft nog altijd een probleem wat daarvan komen zal. En middelerwijl alle inwilligingen, die men van den Paus geëischt heeft, nauwelijks een zandmuur zouden zijn tegen de overweldiging der Piëmontsche revolutionaire begeerlijkheden, gaan zij tegen Pius IX den eersten steen werpen, zij, die voor zich zelve een krachtig bewind vragen en aan het Fransche vrijheidslievend volk het gebruik der moderne vrijheden ontfouden! En men wil dat de Paus zich zoo veel verlagen met eenige duimen gronds en eenige uren rust te gaan bedelen bij het revolutionaire bondgenootschap, dat zijn ondergang gezworen heeft. Neen! Beter is het voor Pius IX, dat hij dat brokstuk van magt verliest, dan dat hij zich onteert. Neen, het pausselijk bewind kan niets anders doen dan afwachten welke uitkomsten de gewaagde proefnemingen van de hedendaagsche maatschappij leveren, en op den dag, dat een ieder de overtuiging erlangen zal, dat het beter is te eerbiedigen en te verbeteren wat bestaat, dan alles omver te halen, en dat men moet gaan decentralizeeren; op dien dag zal de Paus de meest bemindde en de meest geëerde der soevereinen zijn.

De derde grief, dat de Paus de gewetens niet mag verontzamen over de kwestie zijner soevereiniteit, dewijl zij eene zuiver politieke en volstrekt geene kerkelijke zou zijn, heeft de heer Keller met een paar opmerkingen afgedaan. Hij betoogt, zonder het uitdrukkelijk te zeggen, dat het eene gemengde kwestie is. De Paus als paus moet onafhankelijk zijn, en zoo min een man onafhankelijk is, die zijn brood en zijn dak van anderen moet afbedelen, zoo min ook kan de Paus onafhankelijk zijn, als hij geen vrij verblijf en vrij bestaan heeft. Wie voor een paus van een vrij bestaan en vrij verblijf spreekt, heeft van zelf de tijdelijke soevereiniteit genoemd, dewijl er voor hem geen ander vrij verblijf en vrij bestaan zijn kan. Maar het is geen dogma, dat de Paus soeverein moet zijn. Aangenomen, zegt de heer Keller, dan is het een dogma, dat men niemand van zijn bezit berooven mag; den Paus niet meer dan elk ander bezitter. Het is geen dogma dat iemand zijn huis bezitten moet; maar het is een dogma dat niemand het hem ontvreemden mag.

Daarna treedt de heer Keller in eene beoordeeling van het keizerlijk gouvernement en de revolutie. Hij drukt er met waardigheid op, hoe het gouvernement, voorgevende den Paus te beschermen, door zijne onbillijke klagten zich vereenigt met de revolutie en haar sterkt, terwijl het den Paus tot den ondergang brengt. En een stap verder gaande komt hij tot de zeer gevatte aanmerking dat het gouvernement, middelerwijl het aan den Paus het dogma van zijne soevereiniteit betwist, te gelijker tijd een nieuw dogma predikt omtrent de soevereiniteit van de revolutie, welke soevereiniteit absoluut en als een alles overheerschend beginsel gesteld wordt. Dit geeft hem aanleiding tot het geven van eene beschrijving der revolutie die hij met levendige kleuren schildert onder de lufde toejuichingskreten van bijna de gausche Kamer, als hij zegt, dat de revolutie Frankrijk

zal werpen in de anarchie of doen vergaan in de slavernij van het cesarisme van het oude Romeinsche keizerrijk.

De heer Billault heeft getracht den diepen indruk, dien deze redevoering gemaakt had, te verdrijven. Hij is daarin bij de overgrootste meerderheid geslaagd, omdat zij het Cesarisme reeds huldigt. Men kan evenwel niet zeggen, dat hij op de rede van den heer Keller geantwoord heeft. Hij heeft al zijne argumenten onaangevoerd laten liggen; maar hier en daar eene zinsnede aangepakt, om er mede te scherpen. Wij moeten belijden, dat hij het gedaan heeft met verbazende sluwheid, en dat die sluwheid een vuurwerk van welsprekendheid heeft vertoond, wel geschikt om de veronturste gemoederen, die à tout prix wilden gerust gesteld worden, te bevredigen.

Het zou ons te ver voeren, indien wij ook de uitvoerige uitweiding van zijne toespraak gingen ontleden. Wij hebben in ons vorig nummer daarvan bereids een gedeelte gegeven, voor zoo ver de minister den heer Jules Favre beantwoordde. Maar wat hij daar zeide, geldt ook voor den heer Keller, al was het zoo niet bedoeld. De minister nam tegenover den heer Favre de houding aan van een behoudsman; tegenover den heer Keller daarentegen speelde hij de rol van den gematigden revolutionair; twee rollen, die niet te veremen zijn, zoo als de heer Keller op voortreffelijke wijze reeds vooraf had aangevoerd. Maar daarom dat ook was het vuur van de welsprekendheid des ministers vooral tegen den heer Keller gericht. Hij hield eene lange toespraak tot den heer Keller, om hem te zeggen wat hij wilde; het was een uitvlugt, opdat hij niet duidelijk zou behoeven te verklaren, waarheen de keizerlijke politiek eigenlijk streeft. Natuurlijk verlangt de heer Keller den Paus gehandhaafd in hetgeen hij nog bezit, maar daarenboven tevens hersteld in hetgeen hem ontwendigd is. Over het eerste stapt de minister van tusschen en blijft hij bij niets afbeide algemeenheden hangen, maar geeft toch te kennen, dat de Keizer niet gebonden is, noch gebonden wil zijn om den Paus voortdurend in het bezit van Rome te handhaven. Wij leiden daaruit af, dat hij plan heeft Rome aan de revolutie over te leveren, en daarheen streeft zoodra het geschieden kan zonder een oorlog met Europa en zonder een meesterschap van Mazzini te vreezen te hebben. Maar is de minister tot op dat stuk en onbepaald tevens; zeer uitvoerig en zeer bepaald is hij daarentegen omtrent de herstelling van den Paus in de staten, die hem ontwendigd zijn. Daarvoor kan en zal het Bonapartistisch bewind nooit medewerken. Dat zou in strijd zijn met het hoofdbeginsel, waarop het keizerrijk rust, namelijk het beginsel der revolutie, dat de volkswil alleen soeverein is.

Het tweede punt, waartrent de minister uitvoerig, maar minder bepaald is, dient ten antwoord op de beschrijving door den heer Keller van de revolutie gegeven. De heer Billault erkent dat het keizerrijk revolutionair is. Wat bestrijdt hij dan? Alleen de uitspattingen. Deze alleen veroordeelt hij, zonder evenwel in bijzonderheden te treden. Daardoor ontsnapt hij aan de rechtvaardiging van de geweldenarijen door Piëmont tegen den Paus, en de martelingen door Piëmontistische generaals ongestraft en onberispt in Napels gepleegd. Maar desniettegenstaande zonder te letten op 't militair geweld van de Piëmontsche legers en legerhoofden, op last des Konings voortrokken, roemt hij de overwinningen door de revolutie behaald, en verklaart dat Frankrijk, dat wil zeggen de Bonaparte, verplicht is die te beschermen en niet te dulden dat daaraan afbreuk gedaan wordt. Hij stapt dan meteen, zonder overgang, over tot de lofspraak van de beginselen van 1789, die met de geweldenarijen der Piëmontezzen tegen den Paus en het volk van Napels niets hebben uitstaan. Daarbij zoekt hij dan de gelegenheid om den heer Keller te bestraffen over zijne vermetelheid. Deze spreker had, van de revolutie gewagende, gezegd, dat er door hare verderfelijke werking, in de wereld slechts ééne instelling en één man waren overgebleven. Die instelling is het Pausschap, die man is de Paus. Daarover verontwaardigt zich de speekminister in hooge mate. Hoe! vraagt hij, hoe heeft de heer Keller, hij die een Fransman is en lid der Kamer,

hoe heeft hij kunnen vergeten, dat er naast het Pauschap en den Paus, nog een keizerrijk is en een Napoleon. Het is belagchelijk. Het keizerrijk eene instelling van den dag, zoowel als de Keizer zelf! Wie is er in Frankrijk, wie is er aan het hof van den Bonaparte-zelf, die gelooft dat het keizerrijk den Keizer overleven zal! Hoe velen zijn er, die de overtuiging hebben, dat het keizerrijk zal kunnen duren, zoolang de Keizer leeft? En dat wordt vergeleken bij het Pauschap! En er zijn er gevonden, die deze vergelijking hebben toegejuicht! Is het dan nog te verwonderen, dat bij zulke slaafsche gezindheid, eene overgrootte meerderheid den minister den slag heeft doen winnen, waar hij eigenlijk bereids was geslagen! Waarlijk, het revolutionair Cesarismus heerscht in Frankrijk; ziedaar wat uit de jongste debatten het overtuigendst is gebleken.

Men leest in het *Leidsch Dagblad*: Men verzekert, dat de Indische regering zich vergist heeft in het cijfer, dat op de Indische begroting voor 1861 was uitgetrokken, voor openbare werken, en in plaats van 2 ton, ongeveer 2 miljoen heeft uitgegeven: terwijl eerst later werd bespeurd dat een 0 minder achter het cijfer stond. (L. Ct.)

Z. M. heeft benoemd tot Koninklijk Nederlandsch Kommissaris voor de schoone kunsten bij de Londensche internationale tentoonstelling van 1862, W. D. A. M. baron van Brienen van de Grootse Lindt; op zijn verzoek eervol ontslagen: als plaatsvervangend kantonregter te Loenen, jhr. mr. J. P. A. L. Ram.

GRAVENHAGE, 16 Maart. Naar men verneemt, zal Z. K. H. de prins van Oranje, zich binnen eenige dagen uit de residentie begeven, om als inspecteur-generaal der kavallerie, eene inspectie te houden.

HOORN, 15 Maart. Hoogste graanprijzen. Gerst f 6.75; Haver f 5; Paardenboonen f 9; Bruine dito f 16.50; Graauwe Erwtten f 20. 2800 Kop Boter per Ned. f 1 a f 1.20. 160 Kippen a f 0.45 tot f 1.10 per stuk; 16,000 Kippen a f 2.20 per 100 stuks. 60 Eenden a f 0.55 tot f 1 per stuk; 5000 Eendelieren a f 2.70 per 100 stuks.

LEIDEN, 14 en 15 Maart. Boter: 1ste kwal. f 1.40 a f 1.50; 2de kwal. f 1.32½ a f 1.37½ per Ned. f.

LEEUWARDEN, 1 Maart. Ter veemarkt van heden waren aangebragt 473 runderen, 72 varkens en 181 schapen. In alle soorten was tragen handel. Vette koeien zijn gedaan a f 230, melke dito a f 170, vare dito a f 160, kalfs dito a f 180, ossen a f 265, vette kalveren a f 58, vette varkens a f 75, dito schapen a f 28.

BATAVIA, 31 Jan. Men meldt van Toelong Agong, dat in den middag van 29 Dec., omstreeks 4 uur, aldaar eene hevige donderbui, vergezeld van stortregens en felle bliksemslagen, heeft gewoed. In het wachthuis, staande bij de rijstelden der dessa Selo Djenang, zaten acht Javanen. Vijf hunner werden eensklaps door den bliksem doodgeslagen, en de overige drie hebben gelukkig het leven er af gebragt en zijn slechts flauw gevallen. Door de allernieuwste regens was de Brantas-rivier den vorigen nacht tot eene hoogte gestegen, zoo als men in langen tijd niet had bijgewoond. Vele houtvloten zijn daardoor 's nachts losgeslagen en weggedreven.

Men schijnt voornemens te zijn, het innen van koningen op traktementen voor schulden van goevernementswege voortaan te weigeren en aan die zaken haren natuurlijken loop te laten; men zou dit voornemen hebben opgevat door de verkregen ondervinding, dat die maatregel alleen geringe ambtenaren en subalterne officieren wezenlijk treft en dus doelloos is.

Het plan schijnt te bestaan, om aan alle burgerlijke ambtenaren eene aan hunne bezoldiging geëvenredde vergoeding voor huishuur toe te leggen.

De *Soerakarta Ct.* meldt van Ambarawa: Het waait hier aanhoudend zoodanig dat de glazen, deuren en ramen stuk springen. Een huis in de Chinesche kamp is bij die gelegenheid ingestort en in de kampongs waaijen de huizen om of vliegen er de daken af. De djagong en padie op de ladangs en sawas zijn plat gewaaid, geen vruchten blijven er aan de boomen. Het weder is even zoo erg, zoo niet erger, dan verleden jaar voor den watervloed, de banjers zullen hierdoor wel groot zijn. Behalve dit slechte weder, is hier alles zeer duur, vooral rijst, groenten en brandhout. De menage-meesters kunnen tegen hooge prijzen, niet eens voor één dag groenten bekomen voor de kompanie.

Het *Bataviaasch Handelsblad* bevat de volgende partikuliere korrespondentie van Ternate:

De langste nacht, dien de inwoners van Ternate en omliggende eilanden misschien ooit beleefd hebben, is ongetwijfeld geweest die van den 30sten op den 31sten December 1861. Hij begon omstreeks 12 uur des middags van den 30sten en eindigde den volgenden ochtend. De oorzaak van dit ongewoon verschijnsel was eene hevige uitbarsting van den vuurberg op het eiland Makian, gelegen op p. m. 35 Engelsche mijlen distantie van deze hoofdplaats. Sederd de laatste eruptie in het jaar 1783, a 84, heeft deze berg geene sporen meer vertoond van eenige vulkanische werking, zoodat deze uitbarsting ons werkelijk verrast heeft.

Reeds den 28sten des avonds werd alhier oegemeek een vroege weerschijs van vuur, hoog in de lucht opwaarts, welke echter werd toegeschreven aan een wonen brand van allang allang, of aan eene kalkbrandrij op een der omliggende eilanden. 's Morgens echter van den 29sten was de lucht zwaar bewolkt, en vooral in het zuiden zeer dik en van eene bijzondere aschgrauwe kleur, zoodat de zonnestralen ter naauwernood zich daardoor henen boorden. Spoedig kwam men tot het besluit dat die ongewone lucht aan eene uitbarsting van dezen of genen berg moest worden toegeschreven, hetgeen ook kort daarop werd bevestigd door het berigt, dat de berg van Makian in werking was. Om 7 uur des morgens van denzelfden dag begon een fijne aschregen te vallen, die den geheelen dag aanhield. Tegen den avond begon de lucht in het zuiden zwart te worden, en werden doffe slagen gehoord. Met het vallen van den nacht werden de slagen duidelijker en hoe langer hoe harder, vergezeld van zwaren donder en weerlicht, terwijl de vuurstralen uit den berg salven den zwarten nacht bijna zonder tusschenpoezen af en toe verlichtten; de gloeiende steenen waren tot op eene belangrijke hoogte in de lucht zichtbaar. Tegen 9 uur begon onder dat gedonter een asch en zandregen te vallen, welke tot 12 uur aanhield, en toen weder minderde. De slagen namen omstreeks dien tijd ook af in hevigheid. De asch en zand vielen op sommige plaatsen op dit eiland tot 6 en 8 duim dik; in de stad tot slechts a 3 duim.

Des morgens van den 30en was de lucht geheel bedekt met grijsachtige zware wolken, die door nieuwen toevoer uit het zuiden hoe langer hoe zwarter werd.

Ten 9 uur werden de slagen weder hoorbaar en hoe langer hoe heviger, vergezeld van zware donderslagen en lichtstralen, welke den geheelen dag aanhielden. De lucht betrok intusschen zoodanig, dat het omstreeks 12 uur reeds duister werd en men verplicht was de lichten op te steken. Eindelijk werd het tegen 3 uur zoo stik donker, dat men letterlijk geen hand voor oogen kon zien, en lichten buitenshuis op eenen betrekkelijk korten afstand ter naauwernood zichtbaar waren. Ieder bleef dan ook zooveel mogelijk te huis.

Intusschen vielen de asch en het zand weder met vernieuwde kracht, waarbij zich een zwaren regenbui voegde. Tegen 5 uur klaarde het even op, zoodat men de donkere omtrekken van nabij liggende voorwerpen kon onderscheiden; doch tegen 6 uur hulde zich alles weder in den zwarten nacht, terwijl de aschregen tot den dag bleef aanhouden.

Des morgens was de lucht weder helder, alles wat men zag was grijs of zwart; de huizen en wegen bemorst en duimen dik bedekt met slijk, takken van boomen, geheele bamboeboschen, en al het klein plantsoen van rijst, djagon, enz. nedergeslagen en vernield, en een groot aantal hutten en huisjes der bergbewoners ingestort. Aan een zwaren N. O. wind, die orophoudelijk waaide, hebben wij het te danken dat de ruïne hier niet grooter is geweest.

Gisteren, den 1en Januarij 1862, werd hier eene zware rookkolom nog duidelijk onderscheiden.

Berigten van het eiland zelve hebben wij nog niet, aangezien de prauwen, die reeds bij het begin van de uitbarsting naar derwaarts gezonden zijn, het eiland nog niet hebben kunnen naderen. Eene vreeselijke massa lava moet uit den krater gestroomd zijn. Opmerkelijk is het echter, dat wij, behalve trillingen van den grond, geene aardbevingen hebben gehad. Alleen des avonds van den 31sten ten 9 uur werd een vertikale schok waargenomen.

Buitenzorg. Op den 18den Jan. des namiddags ten 3 ure 52 minuten is eene aardbeving gevoeld, welke ruim 36 sekonden duurde. De beweging was aanhoudend schuddende, doch niet zeer hevig, in de rigting van het Zuiden naar het Noorden.

Kediri. Op den 30sten Dec. van 1861 heeft in de afdeeling Ngrowo, in den namiddag van 4 tot 5 uur een zwaar onweder gewoed, gepaard met sterke winden regen en bliksemslagen. Bij die gelegenheid zijn van 8 menschen, welke zich in een wachthuis voor den regen hadden verseholen, 5 door den bliksem getroffen, die allen op de plaats dood zijn gebleven; ook zijn in de afdeeling Kediri, ten gevolge van zware bandjers op den 3den en 4den Jan., drie bruggen weggeslagen. Maatregelen zijn genomen om in de schade te voorzien.

De telegraaf meldde gisteren het volgende:

RAGUSA, 15 Maart. Bij het binnentrekken van Sutzi greep er tusschen de Turksche troepen en de insurgenten eene schermutseling plaats. Vicalovich concentreert zijne troepen bij Prisicka.

TURIJN, 15 Maart. In de vergadering van de kamer der afgev. heeft het lid Petrucelli de regering geïnterpelleerd en hare denkwijze gevraagd over de aanstaaude zamenkomst der bisschoppen te Rome. Volgens spreker waren de bisschoppen staatsambtenaren en van de regering afhankelijk. Willen zij naar Rome gaan, dan behoeven zij daartoe de toestemming der regering. Hij betoogde dat de bisschoppen zich meer over de

wereldlijke magt van den Paus, dan om zijn geestelijke waardigheid bekommeren. Rome wil ook ditmaal weer een dogma vaststellen, maar dat dogma is geen ander dan de verklaring dat de wereldlijke magt van den Paus feitelijk moet blijven bestaan. Rome doet ten deze een beroep op de Katholieken, 't welk eene demonstratie tegen Frankrijk en Italië in zich sluit. Hij besloot zijne rede met de woorden: "Indien de bisschoppen naar Rome gaan dan kunnen zij niet als bisschoppen maar alleen als eenvoudige burgers terugkeeren. De regering is verplicht hen van hunne waardigheid vervallen te verklaren." De minister Poggi heeft den spreker beantwoord. Hij zeide dat wel het doel, waarmede de vergadering te Rome belegd is, niet bekend is, maar dat men 't desniettemin en van honden kan, dat de godsdienst daarbij in 't minst niet betrokken zal wezen. Overigens meent de minister dat de regering door de wet genoegzaam gewaarborgd is tegen die bisschoppen, die zich naar Rome begeven zouden en daar hunne adhaesie zouden verleenen, aan besluiten, waardoor de belangen van Italië in de waagschaal zouden gesteld worden. Niemand heeft nog verzoek voor de reis gevraagd, maar mogt dit gevraagd worden of mogt iemand eigendunkelijk zich daaraan begeven, dan zal de regering weten wat haar te doen staat. De minister Mancini heeft aan deze rede nog niet ten einde toe gevoegd.

De heer Petrucelli heeft verklaard niet de gegeven intellingen genoegen te nemen.

Het gerucht dat Baden het koninkrijk Italië zou erkend hebben blijkt onjuist te zijn geweest. Alleen is aan den Italiaanschen konsul aldaar het exequatur verleend.

De geboortedag van den troonopvolger is in alle de steden van het rijk op de meest plegtige en feestelijke wijze gevierd geworden.

De telegraaf meldt heden het volgende:

MADRID, 15 Maart. Een der ministerieele bladen bevat een artikel over Spanje's onzijdigheid in de zaak van den Paus, al heeft het voor hem veel sympathie. Onder anderen wordt daarin gezegd, dat Spanje niet zal interveniëren, indien de Fransche regering hare troepen uit Rome terugtrekt. Het zal evenmin de *faits accomplis* erkennen, tenzij die door een Europeesch kongres gesanktionneerd worden.

BERLIJN, 16 Maart. Met opzigt tot het berigt van de *Kreuzzeitung*, aangaande het verzoek om demissie der liberale ministers, verzekert de *Berl. Allgem. Ztg.* bepaald, dat de liberale ministers niet van het kabinet, bestaande uit de heeren von Auerswald, Bismarck, Schwerin, Bernuth, v. Puckler homogeen is. Zoodra er van eene aftreding sprake is, zullen deze vijf gezamenlijk daartoe overgaan.

KOPENHAGEN, 16 Maart. De Deensche regering heeft aan Pruisen en Oostenrijk geantwoord, dat zij geen diskussie toelaat over de Sleeswijksche kwestie en de zamenstelling van den rijksraad, maar wel over Holstein.

De Bulgaarsche afgevaardigden, die te Odessa zijn aangekomen, hebben aldaar paspoorten naar Turkije gevraagd; doch de goeverneur dier stad heeft hen gedreigd, dat hij hen geketend naar de Krim zou laten brengen.

St. PETERSBURG, 16 Maart. Ten behoeve van het vergemakkelijken van het afdoen van hypotheeken op vaste goederen rustende, zijn verschillende begunstingen verleend, als: eene verlenging van vroegere voorschotten van wege den Staat, de mogelijkheid tot het opnemen van nieuwe beleeningen bij partikulieren, het overdragen van oude hypotheekschuld op goederen aan boeren afgestaan; de aanneming van hypotheekbrieven ter nominale waarde bij de betaling van hypotheekschuld.

RAGUSA, 16 Maart. De onderhandelingen tusschen Omer Pacha en de insurgenten zijn afgebroken. Van weerszijden maakt men toebereidselen tot hervatting der vijandelijkheden. Mirko is tot bevelhebber der Montenegro'sche troepen benoemd.

BUITENLANDSCHE BERICTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 15 Maart. Men heeft in het Wetgevend Ligchaam bij gelegenheid der discussiën een aanhaling gedaan, waarbij Paus Julius II wordt voorgesteld als met den helm op het hoofd en den degen op zijde de bressen binnenstormende der steden, welke hij belegerd had. Deze anekdoot, zegt de *Monde*, is even apokrief en heeft dezelfde waarde als hetgeen Gregori Leti van Sixtus V en andere pausen verhaalt. De politiek en oorlogsgenie van Julius II deden hem niets tegen de betamelijkheid zijner waardigheid bedrijven. Hij kommandeerde ook zelf zijne troepen niet, maar koos goede aanvoerders, bestierde het plan van den veldtocht en hield het opzigt over de uitvoering er van. Daarom liet hij zich in zijn geestelijk gewaad in een draagbaar digt bij de vijandelijke linien voeren en 't midden van 't gevaar, zoodat allen hierdoor dapperder en ijveriger waren. Dat hij eenmaal in de veroverde stad Mirandolle door de bres ging, was noodzakelijk, wijl de be-

Te Koop aangeboden:

Een **Kabinet-Orgel**, ook geschikt voor Kerkgebruik, hebbende twee Klavieren, en een Aangehangen pedaal. Hierop reflecterende adreseert zich met *franco* brieven onder Letter V. E. aan den Boekhandelaar W. H. RE- TERINK te Schiedam. (5531)

KANTOORBEDIENDE.

MEN VRAAGT IEMAND, die het Loopende Werk op Kantoor en Beurs kan verrichten; of althans wakker genoeg is om het zich spoedig eigen te maken. Eerlijkheid en Trouw, Vlijt en Nauwkeuzigheid, net Schrijven en Rekenen zijn hoofdeyenschappen. Middellbare leeftijd, R. K. Gezindheid. Ongehuwde staat zijn aanbevelingen. Met eigenhandige brieven, vermeldende Naam, Adres, Onderdom, Staat, Godsdiens en te hooren Getuigen, adreseert men zich aan het Bureau van den *Tijd*, N. H. Courant, onder Letter A. G. (5514)

(5533) Een **Broodbakkersknecht**, die nagenoeg drie jaren in eene betrekking; de zaak alleen als Bakker heeft waargenomen, zag zich gaarne tegen Mei a. s. in eene betrekking als **Broodbakkersknecht** geplaatst. Men gelieve zich te adreseeren met *franco* brieven onder de letters A. G. bij de Wed. GOEMANS te Hillegom.

TABAK.

Een **Jongeling**, van fatsoenlijke familie, oud 19 jaren, een gezond lichaamsgeest bezittende, R. K. Godsdiens sedert eenige jaren in het vak van **Tabak** werkzaam geweest, zoekt gelegenheid zich verder in het vak te bekwaamen. Adres *franco* onder Lett. B. B. bij den Boekhandelaar J. O. VAN GRUISEN te Leeuwarden. (5534)

Ter Boekdrukkerij van JOSUE WITZ, te Arnhem, is van de pers gekomen een afzonderlijke druk van de voorgaande brochure van Mr. Nardi, getiteld:

Over den St. Pieters-Penning.

REDEVOERING

uitgevoerd door Augustus 1841 in de Eudoxiaanse Kerk van Sint Pieters-banden (te Rome) ter gelegenheid der jaarlijksche plegtigheid der Arts-broederschap van den H. Petrus,

door Mr. FRANCISCUS NARDI,

Huisarts van Z. H. P. P. PAUS IX EN AUDITEUR van de H. ROTA.

Kl. 8.00. Prijs 16 Cts. — Bij getallen tarverspreiding a 12 Cts. TEN VOORDEELE VAN DEN ST. PIETERS-PENNING. (5535)

(5537) Doel van de VERHOEFFE te Rotterdam is aan de Inteckenaars verzonden:

de EERSTE AFLEVERING van

CONCORDIA

Tijdschrift voor Opvoeding en Onderwijs.

Voorafgegaan door een voorwoord, bevat deze aflevering twee HOOFDSTUKKEN: *het opvoedend onderwijs is eene weldaad van groote waarde en de Middelen om het te bereiken*. BIJDRAGEN voor Reken- Stel- en Meetkunst- Vormleer. Taal. Geschiedenis. Natuurkunde. LEVENSBECHRIJVINGEN. MENDELWERK. VARIA. BOEKANKONDIGING. **OPTEK. 1841.**

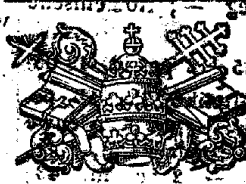
De intekening op dit Tijdschrift blijft, behalve bij den Uitgever, alomt opengesteld; het zal verschijnen op Maandag 1 Septemb. en 1 Decemb. Prijs per Jaargang 2.50. Bij de meeste Boekhandelaars des Rijks is de eerste aflevering voorhanden. Op *franco* aanvragende de uitgever om *franco* ter inzage.

(5466) De Boekhandelaar R. T. DAAMEN te Terborgh heeft verzonden:

Het **VIJFDE DEEL** 2^e Afdeling der Werken van **Abraham a Sancta Clara**, ZIEVEN DEEL VERVOLGD.

WINTERSROEN.

1^e Deel. En deelt met succes. **Kardinaal en Vorstbischof MELCHIOR VON DIEPENBROCK**. Een beeld zijns levens, door zijn opvolger op den Bischoopszetel te Brixen, DA FÖRSTER. Prijs 1.25. De tweede aflevering verschijnt in de volgende maanden en moet iedereen die het leest bevalen.

Bij P. N. VERHOEVEN te 's Bosch, is van de pers gekomen en alomt verkrijgbaar:

Verhandeling over den inwendigen vrede, door den Eerw. Pater DE LOMBEZ, van de orde der Kapucijnen. Uit het fransch vertaald door A. J. VAN BEMMEL, R. K. Pastoor. In-18. Tweede Druk. (486 bl.) f 0.60

en als een vervolg daarop: **Verhandeling over de blijdschap der christelijke ziel**, door denzelfde. In-18 (192 bl.) f 0.30

Besoeken tot den H. Joseph, voor elken dag der maand Maart, met eene Novene, eene oefening van 9 Woensdagen, der 7 smarten en vreugden, het Rozenhoedje en andere gebeden. In-18°. f 0.40

Leven van den H. Joseph, door den Hoogw. Heer P..... Uit het fransch vertaald door R. K. Priester. In-18°. f 0.40

Handboek voor de veertigdaagsche Vaste, of dagelijksche overwegingen over het Lijden van Jesus, door den Eerw. Pater IGNATIUS, Passionist. Tweede druk. In-18. f 0.40

Zes Leerreden bij de plegtigheid der eerste **H. Communie** der Kinderen, uitgesproken door A. J. BINTERIM. Uit het Hoogduitsch f 0.50 Op *franco* aanvraag p. p. 0.60

Mede voorhanden: **Godvruchtige bemerkingen op het Lijden van J. Chr.**, door den Eerw. Pater SERAPHINUS, Passionist. 3 deelen in-12°. f 2.15

Het Lijden van Onzen Heer J. Chr., verdeeld in 49 Meditatiën, door J. G. HULEM, Capucijn. In-12°. f 0.75

La Passion et la Semaine Sainte, par le R. P. DOM PROSPER GUERANGER, abbé de Solesmes. Fort vol. gr. in-12°. f 1.85

Le Jardin mystique de l'époux et de l'épouse, ou la maison de myrrha et d'aromates, extraits des instruments et des mystères de la Passion de J. Chr. et LE PANCARPE DE MARIE. Par le Père J. DAVID. Traduit du latin par C. P. SAUSSEBERT. 2 volum. in-12°. f 2.00

Considérations sur la Passion de N. S. par le CARDINAL DE LA LUZERNE. In-18. f 0.50

Le mois d'Avril consacré à la méditation de la Passion de N. S., ou **Colloque de Calvarie**, en forme d'entretiens pour chaque jour du mois, et en particulier du Carême, par l'abbé CORBON. In-18°. f 0.40

Bijvoegsel van het Graduale Romanum in 4°, (voor de Zangkooren) bevattende de Missen van het Lijden van O. H. J. Ch., de **Quaestio**, **Omvangenis** en andere **Jeestdagen** van de H. Maagden, en andere Nieuwe feestën. Op zwaar metaal papier f 1.25 Ingebonden in half leeren band. f 1.60

B. K. Theologische Boekhandel VAN **G. MOSMANS**, Grooté Markt te 's Bosch. (Dépôt van het Huis H. GOEMAERE te Brussel)

Het Leven van den H. Aloysius van Gonzaga, in 24° (Holl. uitgave) f 0.75 Een vijftigtal Levens van verschillende Heiligen zal worden uitgegeven aan denzelfden prijs en in hetzelfde formaat als bovenstaande.

Binnen weinige dagen zal verschijnen: **DE SÉGUR. De H. Communie**, uit het Fransch vertaald door G. G. HONNE, Kapellaan te Amsterdam met Pausselijke Goedkeuring. Beide bovenstaande werkjes zijn bijzonder ter uitdelling geschikt.

Petites Méditations ou sujets selon les différentes dispositions de l'ame pour tous les temps et fêtes de l'année, ainsi que sur la vie de la Sainte Vierge et celle des Saints, suivi d'un sujet particulier pour chaque jour du mois du Sacré-Coeur de Jesus et de Marie, vol. in 32 de 470 page. fr. 1.25

La nouvelle Psychologie dit De Bencke exposée par un ancien instituteur Belge, vol. in 8° n. 0.75

Neuvaine en l'honneur de Saint Antoine de Padoue, précédée d'une réflexion du R. P. NOUET, sur la dévotion des fidèles en versant grand Saint, in-24°. f 0.10

LANZI (R. Père) Méditations pour la fête de St Joseph, in-24°. f 0.25

BOONE (R. Père) Manuel de l'Association de l'Ado-

ration perpétuelle, et de l'oeuvre des Eglises par... **Oeuvres Complètes de Bossuet**, 1re Edition, conforme à l'édition de Meaux, nouvelle Edition, conforme à celle de Versailles, et suivie de la vie de Bossuet, par le Cardinal de Bausset, 19 Vol. grand in-8. sous raisin. Prix colonnes. Prix

Derde Aflevering van het **Nieuwe Testament met Heeren Jesus Christus**, volgens den Latijnschen tekst der Vulgaat, door JOANNES THEODORUS BERLEN, Kamerheer van Z. H. Pius IX, etc. etc.

Ter Drukkerij van het St. Jacobs-Gezelschap te Haarlem: bij de pers, om binnen weinige dagen uit te verschijnen

De Oefening van den Kruisweg, bij wyden van Lillaard, onder aanroeping der H. Maagden Maria, en als BIJVOEGSEL bij de H. Maagden, door C. J. VAN LIAAN, R. K. Pastoor te Schiedam.

Is mede verkrijgbaar: **Verzameling van de Herderlijke Brieven van Mylen, Z. B. H. Monseigneur G. P. WILMER**, van de Bisschop van Haarlem, aan de Geestelijkheid en de Geleerden van zijn Bisdorp. Met een Voorwoord van Z. B. H. Monseigneur G. P. WILMER. Prijs 1.50

Door den Boekhandelaar C. L. VAN LANGENHUYSEN te Amsterdam wordt aan geabonneerden verzonden en is, bij hem, bij den Schrijver te s. Her- togenbosch, verkrijgbaar.

JANSEN'S CANTORIE Plegtig **LAUDA SION**, voor twee, drie en vier gelijke (dat is: mannen, vrouwen of kinderen) stemmen. ZIEBEN Deel. Prijs voor niet geabonneerden: f 0.35

Partituur en losse Zangpartijen. f 0.35 Partituur alleen. f 0.25

De Schrijver geeft zijn **Lauda Sion** vroeger, dan hij zich aanvankelijk had voorgesteld, ten einde den belanghebbenden meer tijd te gunnen van dit vijf lange stuk, voor de Sacramentsdag te kunnen instudeeren. Bij den Boekhandelaar C. L. VAN LANGENHUYSEN is van de pers gekomen en verzonden.

DE DIETSCHIE WARANDE

Tijdschrift voor Ned. Oudheden en Nieuw- NED. Kunst en Letteren.

Deel VI. Af. 3. Inhoudende: de **Palmen van den H. Cyrillus**, in het Ned.landsch, met een latijnsche tekst en een afbeelding der werken van zijn X^{de} eeuw. schenker, met latijnsche vertaaler (H. Ben Wouda) en een afbeelding van H. Ising en de zijnen. De **Latijnsche schiedkundige** J. J. H. Ouyers, met **eene bijdrage** van H. G. nealologische aantekeningen over **Nederl. Letterkundige** Wandafzate, **Beeldgroten**, **Mengelingen** **Ballon**, **pe** **fronche**.

Van het **Woord van den H. Janssen**, een bij voorraad eindelijk afgedrukt **Werkje**, geschiedt de verschijning van het **geheele** **Werkje** is lezter vertaald, door omstandigheden van redakteur en uitgever onafhankelijk.

Komt nog deze week van de pers: **HET TWEDE DEEL** VAN

MARIA REGINA

Een verhaal uit onze dagen. Naar het Hoogduitsch van IDA Gravin HAHN-HAHN. Eerste Deel. Prijs 2.50.

Amsterdam, bij C. L. van Langenhuisen, Drukker en Uitgever.